

FONS AJUNTAMENT DE GIRONA

1 ÀREA D'IDENTIFICACIÓ

- 1.1 AMGi (Arxiu Municipal de Girona)
- 1.2 Fons Ajuntament de Girona
- 1.3 1190 fins a l'actualitat
- 1.4 Fons
- 1.5 1.750 ml (documentació textual). El fons també conté documentació cartogràfica, cartells, fotografies i documents sonors i audiovisuals.

2 ÀREA DE CONTEXT

- 2.1 El fons ha estat generat per l'Ajuntament de Girona.
- 2.2 El origen coneguts de l'actual Ajuntament de Girona se situen a principi de l'edat mitjana. El primer document relacionat amb l'administració de la ciutat data de 1190. No obstant, i a partir de la documentació conservada es pot afirmar que la consolidació de la institució de govern es produeix al llarg dels segles XIV i XV. D'aquesta època (1335) són els primers Manuals d'acords del Consell de la Ciutat, és a dir, la documentació on es reflectien i, encara ara, reflecteixen les decisions preses pel Consell, en relació amb els assumptes que afecten al conjunt dels ciutadans i ciutadanes.
De 1374 fins al segle XVIII el govern local, anomenat Universitat, el representaven els jurats, equivalents als actuals regidors, que eren una representació política per estaments triada a l'atzar pel procediment de la insaculació.
Les competències municipals s'iniciaren amb la defensa dels drets dels ciutadans davant dels comtes de Barcelona i es regularen a partir de l'obtenció de privilegis, que atesa la seva importància foren transcrits als cartorals destinats a aquesta funció, i anomenats d'acord amb el color de la seva enquadernació: Llibre Verd, Llibre Vermell i Llibre Groc.
Si bé, en un principi se centraven en qüestions referides a la defensa, lliure circulació de persones i mercaderies, aviat l'administració municipal consolidà les seves competències en relació amb els serveis d'abastaments bàsics, sovint administrats en règim de monopoli, fires i mercats, seguretat pública, policia administrativa (permisos municipals diversos), beneficència, etc.
A partir sobretot de mitjan segle XIX s'inicien, entre altres i encara que de manera precària, altres serveis com la instrucció i la salut pública, els quals es desenvoluparan i s'ampliaran al llarg del segle XX i, principalment, arran de la transició democràtica de 1979: seguretat pública, ordenació del tràfic de vehicles i persones en les vies urbanes, protecció civil, prevenció i extinció d'incendis, ordenació, gestió i execució i disciplina urbanística, promoció i gestió d'habitatges, parcs i jardins, pavimentació de vies públiques urbanes, conservació de camins i vies rurals, patrimoni històric-artístic, protecció del medi ambient, abastaments, escorxadors, fires, mercats i defensa d'usuaris i consumidors, protecció de la salubritat pública, participació en la gestió de l'atenció primària de la salut, cementiris i serveis funeraris, prestació dels serveis socials i de promoció i reinserció social, subministrament d'aigua i enllumenat públic, serveis de neteja viària, de recollida i tractament de residus, clavegueram i tractament d'aigües residuals, transport públic de viatgers, activitats o instal·lacions culturals i esportives, ocupació del temps lliure, turisme, etc.
En l'aspecte institucional cal tenir en compte que el 1963 s'annexionaren les poblacions de Palau-Sacosta, Sant Daniel i Santa Eugènia de Ter i el 1974 Salt, Sarrià de Ter i una part de Celrà i de Sant Gregori. El 1983 Salt i Sarrià de Ter recuperaren la seva independència.
- 2.3 El fons de l'Ajuntament de Girona sempre ha estat a la seu de la institució, a la plaça del Vi de Girona. Fins 1986 el fons de l'Arxiu Municipal de Girona ocupava la totalitat de la quarta planta de l'Ajuntament. A partir d'aquest any es van inaugurar les noves instal·lacions de l'Arxiu Històric a l'antic Institut Vell de Girona. L'any 2006 es van inaugurar les noves oficines i el dipòsit de l'Arxiu Administratiu a la segona planta de l'Ajuntament.
- 2.4 Documentació produïda directament per les mateixes oficines administratives.

3 ÀREA DE CONTINGUT I ESTRUCTURA

- 3.1 La documentació municipal s'organitza a partir de vuit grans àmbits o àrees de competència, tres de les quals són inherents a qualsevol organització (direcció, administració i recursos econòmics) i que en l'àmbit municipal identifiquem com a bàsiques: Acció de govern, Administració general i Gestió econòmica. Els altres cinc àmbits són específics d'un ajuntament, és a dir, allò que el fa diferent d'un altre tipus

d'organització: Gestió del territori, Serveis generals o comunitaris, Serveis personals i assistencials, Desenvolupament econòmic i social i Cooperació interadministrativa.

L'àrea d'Acció de govern agrupa els documents de decisió, és a dir els documents essencials que marquen les directrius polítiques a impulsar des de la institució. Les principals tipologies documentals són els Manuals d'acords del Consell de la ciutat o Actes del Ple, i les actes de la Comissió Municipal Permanent o Junta de Govern Local, i la seva corresponent divulgació en forma de bans i edictes i, anteriorment, ordinacions. També destaquen els documents que defineixen el règim competencial del municipis, com els privilegis, la majoria dels quals estan continguts en els Llibres de privilegis de la ciutat. Igualment sobresurten, pel seu volum i continuïtat la sèries de Correspondència.

L'àrea d'Administració general aplega les funcions relatives a l'organització administrativa o secretaria, a la gestió dels recursos humans, als serveis jurídics i, també, a l'arxiu municipal. Aquestes funcions, ja existents en època medieval, es van anar reglamentant a poc a poc, fins a la creació i consolidació definitiva del càrrec de secretari de l'Ajuntament al segle XIX.

L'àrea de Gestió econòmica engloba la documentació referida a una de les principals funcions dels municipis des de la seva creació: la gestió dels recursos econòmics. Administrar el patrimoni, intervenir o fiscalitzar els comptes, imposar i recaptar són atribucions que sempre han mantingut els ajuntaments i que han generat documentació des de l'època medieval. Fins ben entrat el segle XIX, a les singularitats de cada municipi en relació amb els seus recursos financers, s'hi afegia la dispersió legislativa. Des de final del segle XIII la ciutat tenia facultat per imposar i recaptar talles i des del segle XIV, impositions, recursos fiscals que eren complementats amb diverses modalitats creditícies, fonamentalment els censals. Fins al segle XVIII el clavari era l'encarregat de gestionar les finances municipals, que foren totalment modificades per l'administració borbònica i, més tard, per la legislació del segle XIX que, entre d'altres qüestions, va fixar la obligació d'elaborar els pressupostos municipals i va estipular noves tipologies de registres comptables.

La Gestió del territori inclou la documentació vinculada a l'ordenació i gestió de la població i del territori. Tot i que la realització de recomptes de població de forma periòdica i amb finalitats estadístiques no es dona fins a l'establiment dels règims liberals del segle XIX i la regulació del padró municipal d'habitants, amb anterioritat ja s'elaboraven padrons de veïns per motius fiscals i militars. A més de la gestió de la població, aquesta àrea engloba també la documentació referida a les funcions d'ordenació i gestió del territori, potser les més significatives d'entre els àmbits de competència específics d'una administració municipal. Les sèries documentals han estat generades doncs en el context de l'activitat administrativa en l'àmbit de l'ordenació del municipi, tant pel que fa al territori –planejament urbà i ús del sòl– com a la creació i ús d'infraestructures –ponts, passarel·les, equipaments públics– i serveis d'enllumenat, sanejament, subministrament d'aigua i tractament de residus.

A partir del segle XIX i al llarg del segle XX van proliferar els expedients administratius vinculats a la prestació de serveis, ja fossin comunitaris, adreçats a la ciutadania en general, o destinats a satisfer necessitats concretes a les persones. Encara que alguns ja es prestessin des d'època medieval, per al desenvolupament de serveis tal com els entenem actualment caldrà esperar fins al segle XX. La secció de Serveis generals o comunitaris engloba la documentació referida a serveis funeraris, a cossos de seguretat i també a control de les persones. Quant als Serveis a les persones, la documentació és menys voluminosa, ja que també són serveis iniciats principalment a partir del segle XIX, per la mateixa evolució dels interessos de la societat, a excepció feta de la referida a la beneficència i vinculada a l'Hospital de Santa Caterina.

Com a documentació derivada de la prestació de serveis a la ciutadania també cal incloure-hi la vinculada al Desenvolupament econòmic i social de la ciutat, d'on sobresurt la documentació referida als mercats i als abastaments, en general, i també als gremis, i a la Cooperació interadministrativa, és a dir de cooperació amb altres administracions, entre la qual destaca assenyalar el volum de la documentació referida a l'organització de les lleves per a l'exèrcit i als allotjaments de militars.

- 3.2 Hi ha algunes eliminacions documentades durant la segona meitat del segle XX. Actualment els processos d'avaluació, tria i eliminació de la documentació es regeixen per la normativa de la CNAATD.
- 3.3 Fons obert on hi ha ingressos normalitzats per transferència interna.
- 3.4 La documentació s'organitza i descriu segons el quadre de classificació del fons i els

paràmetres del Sistema de Gestió Documental de l'Ajuntament, que abasta tant la producció de documents a les unitat administratives com la descripció i gestió de la documentació d'interès històric.

Així mateix, per tal d'efectuar una gestió més adequada de la documentació en imatge i per augmentar la seva difusió i estudi, el 9 de setembre de 1997 l'Ajuntament creà el Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI), depenent de l'Arxiu Municipal i que integrà el seu precedent, l'AIAG (Arxiu d'imatges de l'Ajuntament de Girona).

4 ÀREA DE CONDICIONS D'ACCÉS I ÚS

- 4.1 La documentació, majoritàriament, és d'accés lliure; en casos molt concrets l'accés és restringit d'acord amb el marc legal vigent.
- 4.2 Les reproduccions s'hauran de realitzar d'acord amb la normativa de l'Arxiu Municipal de Girona o del Centre de Recerca i Difusió de la Imatge i en alguns casos no es detenen els drets d'explotació
- 4.3 Les llengües majoritàries utilitzades en la documentació són el català i el castellà. També hi ha documents en francès i llatí.
- 4.4 Totes les classes de documents (textos, gràfics, imatges fixes, imatges en moviment, sons, cartogràfico-arquitectorials) i els diferents suports, d'aquestes (paper, pergami, fotografia, pel·lícules, cintes magnètiques, vídeo, etc.) presenten, en general, una bona conservació.
- 4.5 Existeixen diversos instruments de descripció a nivell d'inventari, catàlegs i índexs que permeten accedir a la documentació. Atès l'abast cronològic del fons, de 1190 fins a l'actualitat, part d'aquests instruments de descripció, així com el sistema de classificació i la seva codificació, no són definitius i, per tant, estan sotmesos a revisió i susceptibles de ser modificats per a la seva millora. Properament, tots aquests instruments de descripció es podran consultar directament en línia, de forma homogènia i unificada, a partir del nou sistema de consulta que estem treballant.

Actualment, la documentació digitalitzada pot consultar-se des del sistema de consulta de la web de l'Arxiu Municipal de Girona (<https://www.girona.cat/sgdap/cat/consulta.php>) i també, en el cas d'algunes sèries documentals d'època medieval i moderna, des del recurs Documents singulars (<https://www.girona.cat/sgdap/cat/documents.php>)

5 ÀREA DE DOCUMENTACIÓ RELACIONADA

- 5.1 Els originals es troben a l'Arxiu Municipal de Girona i al CRDI (Centre de Recerca i Difusió de la Imatge).
- 5.2 Part de la documentació ha estat microfilmada i digitalitzada per a la seva preservació i la seva consulta.
- 5.3 En altres arxius d'institucions supramunicipals existeixen unitats de descripció relacionades amb el fons.
- 5.4 *Bibliografia:*

S'esmenta la següent publicació atès el gran volum de bibliografia existent:

Ramon ALBERCH i FUGUERAS; Joaquim NADAL i FARRERAS, *Bibliografia històrica de les comarques gironines. I Ciutat de Girona*, (Monografies de l'Institut d'Estudis Gironins, 8). Generalitat de Catalunya. Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, Institut d'Estudis Gironins, Girona. Barcelona, 1982, 268 p.

Ramon ALBERCH i FUGUERAS, *Guia inventari de l'Arxiu Històric de l'Ajuntament de Girona*, Girona: Ajuntament de Girona, 1983, 274 p.

Joan BOADAS i RASET; Lluís-Esteve CASELLAS i SERRA; Teresa GARCIA ... [et al.], *Girona: guia de fons en imatge*, (Guies urbanes; 9). Girona: Ajuntament de Girona. Centre de Recerca i Difusió de la Imatge (CRDI), 1999, p. 17-66.

Joaquim NADAL i FARRERAS, *Per a una història de Girona: una bibliografia bàsica*. Girona: CCG, 2008, 191 p.

Caldria afegir les diferents col·leccions editades pel Servei Municipal de Publicacions, a destacar:

- Girona en imatges
- Història de Girona
- Història urbana de Girona
- Quaderns d'Història de Girona
- Textos i documents
- Conferències a l'Arxiu Municipal

7. ÀREA DE CONTROL DE LA DESCRIPCIÓ

7.2 Descripció realitzada segons les recomanacions de la Norma Internacional de Descripció Arxivística ISAD-G, segona edició, i la Norma de Descripció Arxivística de Catalunya (NODAC).

7.3 Actualització: desembre de 2021.